

Eila Anttila

WETTERHOFFIN VÄRIKKÄÄT VUODET

TOINEN OSA: WETTERHOFFILAISEN TUOTESUUNNITTELUN VAIHEITA 1970-LUVULTA 2000-LUVULLE

Kuva 1. Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopiston rakennukset kadun puolelta vuonna 1975. (Kuva: Wetterhoffin tekstiilikokoelmat)

Oppilaitos valtiolle 90-vuotisjuhlavuotena

Wetterhoffin – niin oppilaitoksen kuin säätiönkin – 1970-luvun suururakkana olivat oppilaitoksen valtiolistamisen vaatimat toimenpiteet. Oli kirjoitettava kirjelmiä eri tahoille, saatava aikaan vuokrasopimus jolla säätiö vuokrasi valtiolle tilat opistoa varten, päätettävä tilaratkaisuista joilla säätiön ja opiston eri toiminnot saatiin sijoitettua omille paikoilleen, laadittava henkilökunnalle toimenkuvat sekä inventoitava varastot ja kalustot. Säätiön toimintakertomuksessa vuodelta 1976 todetaan, että ”leimaa antavana piirteenä siirtymävaiheelle ovat olleet monet neuvottelut, joita on jouduttu käymään valtion eri hallintoelimien kanssa.”

Oppilaitoksen valtiollistamisen jälkeen säätiön säännöt uusittiin uutta tilannetta vastaaviksi vuonna 1977, ja sen nimeksi vahvistettiin Fredrika Wetterhoff –säätiö. Säätiön hallitukseen tulivat kuulumaan Hämeenlinnan kaupungin nimeämien kolmen jäsenen lisäksi oppilaitoksen rehtori ja säätiön toiminnanjohtaja. Säätiön tarkoituksena tuli edelleen olemaan ”toteuttaa Fredrika Wetterhoffin jälkisäädöksessään esittämää toivomusta edistää kotiteollisuuden ammattitaitoa Suomessa”. Tätä tarkoitustaan säätiö toteutti toimimalla monipuolisesti kotiteollisuusalan kehityksen hyväksi sekä vuokraamalla omistamiaan huonetiloja Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopistolle. Sääntömuutoksen myötä säätiön johtoon tuli toiminnanjohtaja, joista ensimmäinen oli siihen asti myynninjohtajana toiminut Maija Ahtimo.

Valtiollistamisurakan keskellä jaksettiin sentään viettää opiston 90-vuotisjuhlavuotta 1975. Sen kunniaksi järjestettiin keväällä oppilastöiden näyttely Hämeenlinnan Taidemuseossa, ja samanaikaisesti oli Wetterhoffin sisustustekstiilejä esillä Taidemuseon yläkerrassa. Kesäajaksi vuokrattiin näyttelytila Helsingistä Finnish Design Centeristä, ja kolmeksi kesäkuukaudeksi avattiin Wetterhoff-shop Suomen Käsityön Ystävien myymälässä.

Muiden tilajärjestelyjen yhteydessä pantiin vireille myymälän korjaus-, muutos- ja uusimistyö. Myymälä laajeni kesäkuun 1976 alusta ammattikutomon tiloihin, kun ammattikutomo siirtyi II kerroksen tiloihin. Marraskuussa 1976 avattiin lankapuoti.

Kuva 2. Lankaostoksilla Wetterhoffin myymälässä. (Kuva: Wetterhoffin tekstiilikokoelmat)

Kotien tekstiilienkäyttö muuttui

Kotien sisutuksessa oli 1960-luvulla vielä käytetty paljon tekstiilejä, mutta 1970-luku toi tullessaan uusia tuulia. Anne Valkonen kirjoittaa Suomen Käsityön Ystävien 120-vuotisjulkaisussa muutoksesta näin: ”Moderni yhteiskunta tuntui kuoriutuvan kotelostaan 1970-luvulla. Kodin teknologia kehittyi voimakkaasti. Uuteen ajatteluun eivät enää sopineet räsymatot ja ryijyt. Painokankaat syrjäyttivät kudonnaiset, kahvinkeitin korvasivat pannumyssyt. Muovi valloitti myös Suomen. Uudet tuotantomenetelmät ja materiaalit mahdollistivat teollisten tuotteiden hintojen laskun. Aidoista pellava-, villa-, puuvilla- ja silkilangoista kudotut tuotteet eivät kyenneet hinnassa kilpailemaan kemiallisen teollisuuden kehittämien tekokuitu-, muovi- ja paperimateriaalista tehdasmaisesti valmistettujen käyttötavaroiden kanssa, jotka halpuutensa takia ovat kaikkien ulottuvilla.”

Samasta muutoksesta kirjoitti Eeva-Liisa Lyytikäinen Avotakka-lehdessä vuonna 1980 näin: ”Talouspaperin myötä katosivat astiapyyhkeet. Kaupoissa oli kauniita rohdinpellavaisia pyyheliinoja, joita osteltiin toisille lahjoiksi ja joita käytettiin useimmiten vieraitten saunaliinoina. Kylpypyhkeinä ajateltiin miltei yksinomaan froteepyyhkeitä. Koska valtaosa naisista kävi töissä, ei juuri kukaan pystynyt itse omia seinätekstiilejään valmistamaan ja ne oli ostettava valmiina. Käsityön kallis hinta rajoitti korkeatasoisten taidetekstiilien ostajakuntaa. Vähitellen taiteilijoiden valmistamat tekstiilit alettiin mieltää lähinnä julkisten tilojen koristeiksi ja teoksiksi, joita käytiin ihailemassa näyttelyissä.”

Tässä muuttuvassa maailmassa oli Wetterhoffin löydettävä paikkansa ”kotiteollisuuden ammattitaidon edistäjänä” ja laadukkaiden, käsinkudottujen tekstiilien valmistajana. Wetterhoffin ammattikutomossa valmistettiin 1970-luvulla ryijyjä ja muita tekstiilejä mm. Laila Karttusen ja Helena Koskivaaran malleista. Siellä kudottiin myös pellavaliinoja ja pukukankaita. Malleja niihin voitiin hakea Wetterhoffin tekstiilikokoelmista tai suunnitella kutomossa tilaajan toivomusten mukaan.

Kuva 3. Laila Karttusen suunnitteleamia tekstiilejä Wetterhoffin sisustustekstiilinäyttelyssä Hämeenlinnan Taidemuseossa vuonna 1975. (Kuva: Wetterhoffin tekstiilikokoelmat)

Seurakuntien tekemistä kirkkotekstiilitalauksista muodostui yksi suuri ammattikutomon työsarka. Esimerkiksi Tellervo Strömmer suunnitteli 1970-luvun loppupuolella tekstiilarjoja moneen kirkkoon. Ehkä huomatuin näistä töistä oli Helsingin Taivallahden seurakunnan Temppeliaukion kirkon tekstiilit - Tellervo Strömmer voitti kirkon tekstiilien suunnittelukilpailun. Wetterhoffin ammattikutomon kutojat toteuttivat nämäkin suuritöiset ja haasteelliset tilaukset.

Kansallispukuja ja kuultokirjontaa

Kuva 4. Tuuloksen puku Wetterhoffin kansallispukuvalikoimasta.
(Kuva: Wetterhoffin tekstiilikokoelmat)

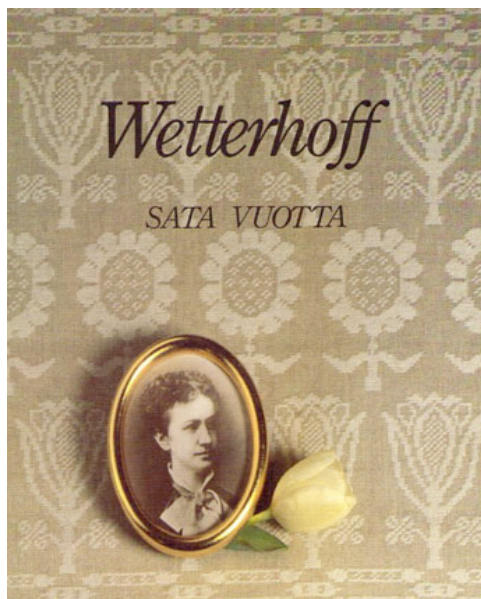
Fredrika Wetterhoff -säätio alkoi 1970-luvun lopussa jälleen tuottaa myyntiin kansallispukuja ja niiden tarvikkeita. Kansallispukuja oli aikoinaan alettu valmistaa Fredrika Wetterhoffin Työkoulussa pian sen perustamisen jälkeen, joten nyt palattiin jatkamaan vanhaa perinnettä. Pukujen valmistuksessa noudatettiin Suomen kansallispukuneuvoston hyväksymiä ohjeita ja periaatteita, joihin kuuluu alkuperäisten kansanpukujen perinteisten työtapojen sekä pukujen yleisilmeen huomioonottaminen. Pukujen kankaat kudottiin Wetterhoffin kutomossa. Rinnan pukujen kehittelyn kanssa tutkittiin materiaaleja ja työmenetelmiä. Tuloksena oli muun muassa ns. kansallispukulanka, joka vastaa alkuperäisissä kansallispuvuissa käytettyä karstalankaa. Lankojen värit saatiin Museoviraston vanhoista puvuista. Wetterhoffilla kehiteltiin myös karjalaisiin pukuihin sopiva poimutettu ja vanutettu hamekangas sekä vanutettu liivikangas. Wetterhoffilla tuotantoon otetuista puvuista alettiin rohkeasti tehdä pitkiä. Aluksi tämä herätti epäilyksiä, mutta kun ensimmäiset pitkät puvut olivat esillä messuilla Helsingissä 1982, oli vastaanotto hyvin innostunut – oltiin sitä mieltä, että nyt kansallispuku näyttää todella juhlapuvulta.

Kuva 5. Terttu ja Raili Ahola esittelevät Wetterhoffilla kehitettyä kuultokirjontatekniikkaa työnäytöksessä Helsingin Messuhallissa 1973. (Kuva: Wetterhoffin tekstiilikokoelmat)

Wetterhoffilla kehitelty uusi käsityötekniikka oli kuultokirjonta, jota esiteltiin monissa eri tapahtumissa ja messuilla 1970-luvulla. Tekniikan lähtökohtana on karjalainen revinnäiskirjonta. Kuultokirjontataulut valmistetaan virkkaamalla kuvio kehykseen pingotetulle harvalle pohjankankaalle mallipiirroksen mukaan. Kuultokirjonta koki 1980-luvulla vielä toisen nousukauden, mutta jäi sen jälkeen hieman unohduksiin, vaikka tarvikepaketteja ja valmiita töitä on kyllä ollut jatkuvasti Wetterhoffin tuotevalikoimassa. Kuultokirjontamalleja suunnittelivat mm. Tellervo Strömmer 1970-luvulla ja Anja Wirtanen 1980-90-luvulla. Wetterhoffin 125-vuotisjuhlavuoden 2010 merkeissä kuultokirjonta tuodaan taas uudelleen esiin, ja uusia kuultokirjontamalleja tulee vuoden aikana valikoimaan.

Wetterhoff 100 vuotta!

Kuva 6. Elsa Silpalan ja Tuula Heinäsen tekemän Wetterhoffin 100-vuotisjuhlakirjan kansikuva (Arvi A. Karisto Oy, Hämeenlinna, 1985).

Oppilaitoksen 100-vuotisjuhlat olivat Wetterhoffilla 1980-luvun suuri voimainponnistus. 100-vuotisnäyttely oli esillä Helsingissä Taideteollisuusmuseossa, Hämeenlinnan Taidemuseon näyttelyssä esiteltiin oppilastöitä, ja pienoisnäyttely kiersi Kanta-Hämeen Säästöpankin konttoreissa. Elsa Silpalan ja Tuula Heinäsen kirjoittama juhlaKirja "Wetterhoff sata vuotta" julkaistiin. Juhlavuoden merkeissä toteutettiin kansalaisopistoille lainattaviksi tarkoitettut mallisarjat, joihin sisältyi näytteitä ja kankaiden rakenteita erilaisista verhoista, matkahuovista ja pukukankaista.

Suomalaisen tekstiilitaiteen kärkinimet Maija Lavonen, Irma Kukkasjärvi ja Katariina Metsovaara-Heikinheimo kutsuttiin suunnittelemaan juhlavuoden tekstiilit, joiden tuli olla "nykypäivän ja tulevaisuuden suomalaisten kotien seinätekstiilejä". Hanketta tuki Kansallispankki, tekstiilit toteutettiin Wetterhoffin kutomossa ja ne olivat esillä Taideteollisuusmuseon näyttelyssä. Suunnittelun yhtenä lähtökohtana oli, että tekstiilejä pystyisi valmistamaan myös käsityön harrastaja, ja ne tulivat sitten tarjolle myös tarvike- ja työohjepaketteina.

Irma Kukkasjärvi suunnitteli 100-vuotistekstiiliksi modernin tällöin. Työn lähtökohtana oli nauha, jota voi muunnella eri tavoin yhdistäen ja taitellen. Ajatuksena oli, että se olisi pieneenkin kotiin sopiva tilanjakaja. Myös Maija Lavosen työ lähti nauha-ajattelusta: hän suunnitteli kapeista yhteenliitettävistä kaistaleista koostuvan rakenteellisen tekstiilin. Siinä oli eri väri vaihtoehtoja, sen koko oli muunneltavissa, ja sen saattoi joko ripustaa seinälle tai asettaa lattialle. Katariina Metsovaara-Heikinheimo suunnitteli ilmavia huoneenjakajia, jotka olivat nimeltään "Kiitos" ja "Kesäpäivä".

Kuva 7. Wetterhoffin 100-vuotisjuhlavuoden tekstiilejä: vasemmalla Maija Lavosen "Syksyllä" ja "Heinäkuu", oikealla Marjatta Metsovaara-Heikinheimon "Kiitos". (Kuva: Wetterhoffin tekstiilikokoelmat)

Seinätekstiilejä, esirippuja ja tarvikepaketteja

Julkisten tilojen kaunistamisessa seinätekstiilien suosio oli alkanut kasvaa 1960-luvulla. Wetterhoffin ammattikutomossa tehtiin 1980-luvulla paljon töitä julkisiin tiloihin, ja siten pidettiin yllä suomalaisen seinätekstiilin mainetta. Suunnittelijoina toimivat talon ulkopuoliset taiteilijat, ja projektit toteutettiin usein arkkitehtien, taiteilijoiden ja kutomon tiiviinä yhteistyönä. Julkisiin tiloihin – kirjastoihin, pankkeihin, yrityksiin, Eduskuntaan, teattereihin jne. – kudottiin verhoja, verhoilukankaita, seinätekstiilejä, pöytätekstiilejä ja valtavan suuria esirippuja. Myös isot kirkkotekstiiliprojektit jatkuivat. Ajanjakson suunnittelijanimiä olivat mm. Leena Erkamo, Irma Kukkasjärvi ja Katariina Metsovaara-Heikinheimo. Tekstiilitilaus, esimerkiksi verhokangas, saatettiin toisinaan suunnitella kutomon voimin ilman ulkopuolista taiteilijaa, ”arkkitehdin ohjeiden mukaan”.

Kuva 8. Irma Kukkasjärven suunnittelema Jyväskylän kaupunginteatterin esirippu vuodelta 1982. Esirippu kudottiin Wetterhoffin ammattikutomossa. (Kuva: Wetterhoff 100 vuotta -esite)

Wetterhoffin tilausompelimon toiminta oli vähitellen hiipunut, ja 1980-luvun puolimaissa ompelimossa valmistettiin enää kansallispukuja. Kansallispukumallistosta julkaistiin vuonna 1990 hieno värillinen esitevihko, jossa on 11 eri pukua. Pukujen hankintaan oli eri vaihtoehtoja: Jos halusi valmistaa puvun itse alusta alkaen, niin lähes kaikkiin valikoiman kansallispukujen hame- ja liivikankaisiin oli saatavana kudontaohje. Kankaat saattoi myös ostaa valmiina Wetterhoffilta, mistä sai kaavat, valmistusohjeet ja ompelutarvikkeetkin. Puvun voi ostaa myös valmiina, jolloin se tehtiin tilaustyönä asiakkaan mittojen mukaan. Pukukokonaisuuksiin kuuluvia koruja ja asusteita sai Wetterhoffin myymälästä. Kansallispukujen valmistusta jatkettiin vuoteen 2000 asti ja kansallispukutarvikkeiden myyntiä vuoden 2004 loppuun asti.

Säätiön toiminnan ”näyteikkuna” oli myymälä, jossa myytiin lähinnä oman ammattikutomon tuotteita. Myymälä oli myös suosittu turisti- ja vierailukohde, jota tultiin bussilasteittain kauempaakin katsomaan.

Kuva 9. Näkymä Wetterhoffin myymälästä vuonna 1988. (Kuva: Wetterhoffin tekstiilikokoelmat)

Osakeyhtiö aloittaa toimintansa

Wetterhoffin liiketoiminta yhtiöitettiin vuonna 1993, jolloin perustettiin Wetterhoff Oy. Osakeyhtiötoiminnan käynnistäjäksi palkattiin Esa Kolehmainen, keskeinen muotoilualan vaikuttaja. Maaliskuussa 1993 avattiin Tampereella Wetterhoffin oma myymälä, joka oli toiminnassa pari vuotta. Vuonna 1994 Wetterhoff Oy:n toimitusjohtajana aloitti Jaana Rantanen, joka hoitaa tätä tehtävää edelleen.

Myös Wetterhoffin oppilaitoksen puolella tapahtui 1990-luvun puolivälissä suuri muutos, kun siitä tuli osa Hämeen ammattikorkeakoulua. Wetterhoff-kortteli laajeni vuonna 1993, kun koululle valmistui oma muotoilun koulutusta varten suunniteltu toimitalo.

Fredrika Wetterhoff -säätiön aloitteesta ja Hämeen Messujen toteuttamana järjestettiin Hämeenkaari-hallissa Hämeenlinnassa vuonna 1993 käsityöalan ideatapahtuma ”Luo langasta”, josta tuli käsi- ja taideteollisuusalan messujen esikuva Suomessa. Wetterhoffin

yhteistyökumppaneina olivat Helmi Vuorelma Oy ja Toika Ky. Samaan aikaan oli Hämeen Suojassa esillä ryijynäyttely, jossa Suomen Käsityön Ystävät, Vuorelma ja Wetterhoff ensi kertaa esittelivät valikoimiaan yhdessä.

Vuosina 1992-93 toteutettiin Folklore-hanke, jota rahoitti osaltaan Kauppa- ja teollisuusministeriö. Hankkeessa suunniteltiin uusia raitakuoseja kudottuihin kankaisiin Wetterhoffin tekstiilikokoelmissa olevien patjakankaiden pohjalta. Kangasmalleja toteutettiin kaikkiaan 10, ja niiden raidoitukset ja värit suunnitteli Juha Laurikainen. Kankaista valmistetun vaatemalliston suunnitteli Marjatta Nissinen. Kankaat toteutettiin yhdessä Tampereen Teknillisen oppilaitoksen kanssa, ja niitä sekä kankaista valmistettuja tuotteita esiteltiin näyttelyssä myös Saksassa Heimtextil-messuilla.

Kuva 10. Folklore-kokoelman takki ja verhoilukankaita. (Kuva: Juha Laurikaisen kokoelmasta)

Wetterhoff Oy:n tarvikepakettivalikoiman monipuolistamista kokeiltiin 1990-luvun puolivälissä Katariina Metsovaaran suunnittelemissa moderneilla täkänöillä. ”Muisto”, ”Yllätys” ja ”Juoksu” -nimisten täkänöiden materiaaleina olivat pellavalanka ja siima, ja täkänöihin kudotut taskut saattoi täyttää pienillä esineillä tai erivärisillä langoilla. Tarvikepaketit oli suunnittelijan mukaan tarkoitettu ”ennakkoluulottomalle ja kokeilunhaluiselle kutojalle”.

Laila Karttusen elämäntyötä ja syntymän satavuotismuistoa juhlistettiin vuonna 1995 ”Ilman lintu” -näyttelyllä Hämeenlinnan Taidemuseossa. Näyttelyn rungon muodostivat Karttusen testamenttilahjoituksena Taidemuseolle tulleet työt, ja lisäksi teoksia lainattiin mm. Wetterhoff Oy:ltä ja Fredrika Wetterhoff -säätöiltä. Näyttelyn asiantuntija-apuna toimi Sinikka Peltovuori, Laila Karttusesta väitöskirjansa tehnyt Wetterhoffin oppilaitoksen kulttuuritiedon opettaja.

Suuria tilaustöitä ja uusia hankkeita

Kuva 11. Irma Kukkasjärvi ja Vappu Oravala Wetterhoffin kutomossa.

Suuret, eri taiteilijoiden suunnittelemien julkisten tilojen tekstiilien tilaukset työllistivät Wetterhoffin kutomoa 1990-luvulla. Tasavallan presidentin virka-asuntoon Mäntyniemeen valmistettiin vuosina 1992-94 Irma Kukkasjärven suunnittelemat huonekalu- ja tyynekankaat sekä pellavat, kutojana oli Vappu Oravala. Vappu Oravala sai toisinaan toimia myös suunnittelijana, esimerkiksi kun Keravan kirkkoon valmistettiin vuonna 1993 verhoilukankaat arkkitehdin, professori Ahti Korhosen luonnosten mukaan. 1990-luvun suuria tilaustöitä olivat myös Hämeenlinnan kirkon tekstiilit, jotka suunnitteli Irma Kukkasjärvi. Tekstiilit, kaksi kappaletta 1,5 x 10 metrin kokoisia lehteritekstiilejä sekä muut kirkon tekstiilit, valmistuivat marraskuussa 1998. Hopean ja kuparin värisiin teoksiin tarvittu langat värjäsi Erkki Yrjölä Wetterhoffin värjäämössä. Helsingin Tuomiokirkkoon toteutettiin vuosikymmenen vaihteessa Päikki Prihan suunnittelemat tekstiilit, joiden ompelu- ja kirjontatyöt toteutettiin Wetterhoffilla, kirjojana Sirpa Karevaara.

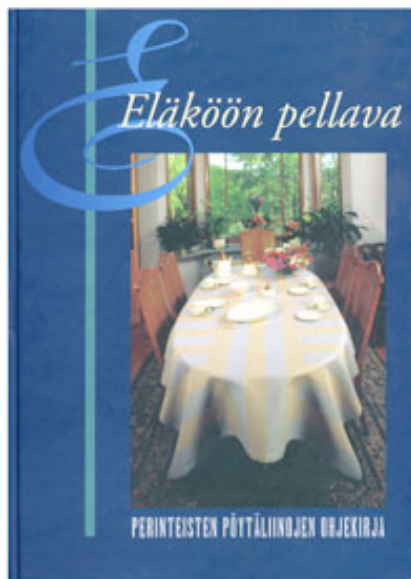
Wetterhoffin Korttelijoulu järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1996. Se oli ikään kuin jatkoa aikaisemmin järjestetyille Hoffin joulumyyjäisille, mutta nyt tapahtuma laajeni ja siitä tuli kaksipäiväinen. Samalla Korttelijoulusta haluttiin tehdä koulutustapahtuma opiskelijoille, ja myyntiin tarjottujen tuotteiden raaditus aloitettiin. Wetterhoffin myymälän ilme ja valikoima koki pienen muodonmuutoksen vuonna 1999, jolloin askartelutarvikeliike Sinooperi aloitti toimintansa siellä. Sinooperi-yhteistyötä jatkui vuoteen 2004 asti.

Wetterhoffin kansainvälinen yhteistyö ja näyttelytoiminta alkoivat vilkastua 1990-luvun lopulla. HAMK/Wetterhoff koordinoi 1998-99 kansainvälisen EU-rahoitteisen ”Linen on Net - The Common Roots of the European Linen Patterns” -projektin, jossa tutkittiin ja vertailtiin käsinkudottuja pellavaisia pöytälinamalleja pohjoisen ja eteläisen Euroopan välillä. Projektin yhteydessä Fredrika Wetterhoff -säätio järjesti ”Eläköön pellava” -

näyttelyn ja julkaisi Elsa Silpalan kirjan ”Eläköön pellava”, johon on koottu Wetterhoffin tekstiilikokoelmista valittuja, nykymateriaaleille sovitettuja pellavapöytälinamalleja.

Uusi vuosituhat alkaa projekteilla

Vuonna 2000 Fredrika Wetterhoff -säätio sai uuden toiminnanjohtajan, Hannele Yrjö-Koskisen. Wetterhoffin tekstiilikokoelmien käytettävyys parani 2000-luvun alussa, kun kokoelmien kallisarvoisia tekstiili- ja malliaineistoja saatiin digitaaliseen muotoon EU-rahoitteisen Tekstiilikokoelmat 2001-2003 -projektin puitteissa. Projektin yhteydessä julkaistiin Elsa Silpalan kirja ”Saalit”, joka sisältää asiantuntevan paketin saalitietoutta sekä kudontaohjeet Wetterhoffin tekstiilikokoelmissa oleviin saalinäytteisiin pohjautuviin uusiin saaleihin.

Kuva 12. Fredrika Wetterhoff -säätion projekteissa syntyneitä Elsa Silpalan kirjoittamia kirjoja: ”Eläköön pellava” (1999) ja ”Saalit” (2003).

Fredrika Wetterhoff -säätion, -osakeyhtiön ja -oppilaitoksen 2000-luvun alun suuri hanke oli EU-rahoitteinen Wetterhoff-brandi -projekti, joka käynnistyi vuoden 2002 alussa ja päättyi kesäkuussa 2005. Hankkeen tavoitteena oli ”kehittää ja laajentaa Wetterhoff-tuotemerkkiä niin, että erilaisia kulttuuritoimintoja, toisen ja korkea-asteen koulutustoimintaa, jatko- ja täydennyskoulutusta, yritystoimintaa ja muotoilua koskevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa voidaan harjoittaa monipuolisesti yhden tuotemerkin alla.” Hankkeen tuella toteutettiin useita tuotekehitysprojekteja kuten Kenno-kynttilälyhdyt (suunnittelija Jukka Korpihete), pellavaiset sauna- ja vuodevaatteet (suunnittelijat Eila Anttila ja Juha Laurikainen) sekä Toukokuu-tuotesarja (suunnittelija Emma Kuoppamäki). Hankkeen myötä saatiin Fredrika Wetterhoff -säätiolle ja Wetterhoff Oy:lle verkkosivustot, joihin sisältyy myös verkkokauppa.

Vuonna 2005 vietettiin Wetterhoffin 120-vuotisjuhlaa järjestämällä mm. kuluneitten vuosikymmenten toiminnasta kertunut valokuvanäyttely sekä juhlatilaisuus, jossa juhlapuhujana vieraili Tasavallan presidentti Tarja Halonen. Juhlavuoden merkeissä järjesti Fredrika Wetterhoff -säätio yhteistyössä Ornamon kanssa seinätekstiilikilpailu, jossa etsittiin vaihtoehtoja perinteiselle ryijylle.

2000-luku on ollut Fredrika Wetterhoff -säätöille vilkasta aikaa erilaisiin kotimaisiin ja kansainvälisiin näyttelyprojekteihin osallistumisessa. Design & Photo from Häme –hanke, jonka säätö toteutti yhteistyössä Hämeen taidetoimikunnan ja HAMK:n muotoilun koulutusohjelman kanssa, vei hämäläistä muotoilua Eurooppaan ja loi hämäläisille muotoilijoille kansainvälisiä kontakteja. Hankkeen puitteissa toteutettiin vuonna 2007 Eurooppa-kiertue, jonka aikana järjestettiin näyttelyt Unkarissa, kahdessa kaupungissa Saksassa sekä Hollannissa.

Kuva 13. Wetterhoffin 120-vuotisjuhlavuoden tunnus ja Emma Kuoppamäen suunnitteleman "Toukokuu"-sarjan tuotteita. (Kuva: Wetterhoff Oy)

Uusia taiteilijoita – uusia malleja

Yhteistyö taiteilijoiden kanssa tuotesuunnittelussa on tuonut Wetterhoffille jatkuvasti uusia malleja varsinkin ryijyvalikoimaan. 1990- ja 2000-luvun suunnittelijanimiä ovat mm. Leena Aalto, Annukka Mikkola, Maarit Hirvonen, Tea Rahkamaa, Minna Vehviläinen, Marianne Mattila, Minna Polus ja Jaana Murtonen. Osa malleista on tullut eri kilpailujen kautta, osan ovat taiteilijat tarjonneet suoraan Wetterhoffille, ja osa on saatu oppilaitosyhteyden kautta opiskelevilta ja valmistuneilta nuorilta suunnittelijoilta. HAMK/Wetterhoffin opettajista Juha Laurikainen on pitänyt yllä opettaja-suunnittelijoiden perinnettä pellavatekstiili- ja ryijymalleillaan. Tee-itse –valikoimaan on saatu uusia malleja yhteistyössä oppilaitosten kanssa ja mm. työharjoittelijoiden suunnittelemina.

Wetterhoff Oy:n oman kutomon toiminta oli vähitellen heikentynyt siinä määrin, että kutomotoiminta jouduttiin lopettamaan vuonna 2004. Lopettamisen jälkeen kutoja Vappu Oravala perusti Wetterhoff Studiokutomo Vappu Oravalan, joka jatkaa kutomotoimintaa lisenssiyrityksenä. Omasta kutomosta luopuminen vähensi Wetterhoff Oy:n tarvetta ostaa uusia tekstiilimalleja suunnittelijoilta.

Kuva 14. Wetterhoff Oy:n uusia tarvikepaketti- ja tuotemalleja: "Siksak"-baskeri, -huivi ja -lapaset (suunnittelija Marita Metsäkylä), "Kukka sinulle" -ryijy (suunnittelija Maarit Hirvonen), lasten "Sofia"-myssy (suunnittelija Marita Metsäkylä), "Vanhat valokuvat" -kasseja. (Kuva: Wetterhoff Oy)

Uutena alueena Wetterhoffin tuotevalikoimaan tulivat 2000-luvulla neuleet, joita myydään etupäässä tarvikepaketteina. Neuleita, kuten huiveja, myssyjä ja lapasia, suunnitteli Marita Metsäkylä. Neulemallisto perustui uudelle lankalaadulle, silkivillalangalle, jonka kanssa tehtiin tuotekehittelyä ja jolle laadittiin oma värikarttansa – tässä olivat Wetterhoffin värjäämö ja värjärimestari Erkki Yrjölä avainasemassa.

Wetterhoffin oman värjäämön merkitys on ollut kautta aikojen avainasemassa liiketoiminnassa ja on sitä edelleen mitä suurimmassa määrin. Omat lankalaadut ja omat värikartat ovat keskeisiä tekijöitä siinä erikoistumisen strategiassa, jolla Wetterhoff voi lankamarkkinoilla menestyä. Menestyksen takaajana on myös lankalaatujen ja värikarttojen pysyvyys: ryijyntekijä tai kankaankutoja voi olla varma, että samoja lankoja on saatavilla myös tulevaisuudessa.

Nykyään Wetterhoff Oy:n ohjelmana on ottaa joka vuosi valikoimaan vähintään neljä uutta mallia, joista yksi on ryijymalli, yksi neulemalli, yksi kutojille tarkoitettu sekä yksi Wetterhoffin tekstiilikokoelmista nykymateriaaleille sovitettu malli. Uusissa tuotteissa on viime aikoina ollut linjauksena vanhojen käsityötekniikoiden tuominen esille: tätä linjausta edustavat mm. haarukkapitsi- ja neuleharppukeepit, virkattu lapanen ja putkineulesukka. Uusia suunnittelijanimiä ja uudenlaisia tuoteideoita on noussut esille kilpailujen tuloksena. Fredrika Wetterhoff –säätion vuonna 2008 järjestämässä "Langoilla leikiten" – ideakilpailussa menestyivät mm. ryijytekniikalla toteutetun "Hipsun hapsun" -laukun ideoinut Sisko Sälpäkivi, neuleharppukeepin suunnitellut Marjo Pylväs ja virkatut "Kiedottavaksi" -korut suunnitellut Leena Miettinen.

Kuva 15. "Langoilla leikiten" – ideakilpailussa vuonna 2008 menestyneitä tuotteita (Kuva: Wetterhoff Oy)

Wetterhoff Oy:n tuotteiden pääasialliset myyntikanavat ovat verkkokauppa ja oma myymälä. Yhtiön omia tuotteita – lankoja ja tarvikepaketteja – markkinoidaan valtakunnallisesti verkkokaupan, messujen sekä alan lehtien (Taito, Loimien lomassa) kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Myymälän markkina-alue on paikallinen, se kattaa Hämeenlinnan ja ympäristökunnat, ja sen asiakaskunnan muodostavat käsityöharrastajat, lahjanostajat ja matkailijat. Messuihin osallistutaan syksyisin: vakituisesti Tampereella Suomen kädentaidot –tapahtumaan sekä vaihdellen eri paikkakunnilla 2-3 muihin messuihin. Messuosastolla on aina oltava esillä joitain uusia tuotteita.

Kuva 16. Wetterhoff Oy:n osasto Seinäjoen Käsityömessuilla vuonna 2008. (Kuva: Wetterhoff Oy)

Toisaalta perinteiden vaaliminen ja asiakkaiden mielikuvia vastaavan tuotevalikoiman ylläpitäminen, toisaalta jatkuva uusien tuotteiden esiintuominen kuluttajien mielenkiinnon herättämiseksi ja ylläpitämiseksi – siinä on se yhtälö, jonka puitteissa Wetterhoff Oy:n tuotesuunnittelun on toimittava. Koko Wetterhoff-korttelikin on nyt uudistumassa, kun oppilaitos muutti kokonaisuudessaan HAMK:n kampusalueelle Visamäkeen joulukuuhun 2008 mennessä. Visio Wetterhoff-korttelista on taas ottamassa uusia askelia luovien alojen talona.

LÄHTEET:

Fredrika Wetterhoff –säätiön leikekokoelma
 Wetterhoffin ammattikutomon arkisto
 Jaana Rantasen haastattelu 15.10.2009 (haastattelija Eila Anttila)

Kaukonen, Toini-Inkeri: Kansallispuvut ja Wetterhoff. – Wetterhoffin kansallispuvut –site,
 Hämeenlinna 1990
 Laurikainen, Juha: Wetterhoffin muotoilijat ja Hämeenlinna. Luento Hämeen kesäyliopiston
 Häme-seminaarissa 15.8.2009

- Lyytikäinen, Eeva-Liisa: 1960- ja 1970-luku. Väriin villit vuodet. – Kodin tekstiilien vuosikymmenet 3. Avotakka n:o 2/1980
- Silpala, Elsa – Heinänen, Tuula: Wetterhoff sata vuotta. Fredrika Wetterhoff –säätö. Hämeenlinna, 1985
- Valkonen, Anne: Punapaulasta valokuituun. – Kirjassa: Sidos. Suomen Käsityön Ystävät 120 vuotta. Taideteollisuusmuseo. Helsinki – Vammala, 1999
- Wetterhoff-keskuksen brandin kehityshanke. ESR-projektin loppuraportin tiivistelmä.
http://esrlomake.mol.fi/esrtiepa/loppuraportti_S82514.html. - Luettu 28.10.2009